

AZ ORSZÁGOS VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG
2011. NOVEMBER 9-ÉN MEGTARTOTT ÜLÉSÉNEK
A JEGYZŐKÖNYVE

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Jó reggelt kívánok! Tisztelettel köszöntöm a megjelenteket, a sajtó képviselőit, a Budapesti II. Kerületi Országos Egyéni Választókerületi Választási Bizottság képviselőit, a Választási Iroda tagjait, és a Választási Bizottság tagjait. Megállapítom, hogy az Országos Választási Bizottság tagjai részéről 7 fővel vagyunk jelen, így az ülésünk határozatképes. A napirendjeink a következők lennének: 1. Külképviseleti urnák bontása és a választási iratok átadása; 2. Népszavazási kérdések és népi kezdeményezések elbírálása; 3. Egyebek. Azt hiszem, hogy ebben is lesz érdemi napirendi pontunk. Kérdezem, hogy van-e valakinek észrevétele a napirend kapcsán? Ha nincsen, akkor kérném, hogy a napirendet fogadjuk el. Köszönöm szépen.

Napirend

- I. Külképviseleti urnák bontása és választási iratok átadása**
(Budapest Főváros 02. számú OEVK-ban tartott időközi országgyűlési választás)
- II. Népszavazási kérdések és népi kezdeményezések elbírálása**
- III. Egyebek**

Megkérem Berta Zsolt urat, hogy röviden adjon egy tájékoztatást az első napirendi ponttal kapcsolatban mielőtt a konkrét munkát megkezdjük.

- I. Külképviseleti urnák bontása és választási iratok átadása**
(Budapest Főváros 02. számú OEVK-ban tartott időközi országgyűlési választás)

Dr. Berta Zsolt OVI munkatárs

Tisztelt Bizottság! A hétfőgén történt az új képviselői szavazás a Budapest 02. sz. Országgyűlési Egyéni Választókerület időközi választásán. Az első fordulóban öt külképviselet volt érintett: München, Berlin, London, Róma és Helsinki. Az urnák határidőben beérkeztek, futárcsomagolásban itt állnak rendelkezésre. Az Országos Választási Bizottság feladata ebben a napirendi pontban az lenne, hogy ellenőrizze, hogy az urnák kicsomagolás után sértetlenek-e, illetőleg a szavazási iratokat át kellene adni az itt megjelent egyéni választókerületi választási bizottság elnök asszonyának. Egy eset foroghat fenn, ha esetleg a szavazási iraton nincs megjelölve az országgyűlési egyéni választókerület, abban az esetben lenne feladata az OVB-nek, ebben az esetben mint be nem érkezett szavazási iratot kell kezelni, de reméljük, hogy ilyen nem fordul elő. Ha Elnök Úr hozzájárul, akkor az urnákat ide tenném, és ki lehet bontani.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. Lássunk neki!

A Bizottság kibontja az urnákat.

A jegyzőkönyv számára rögzítjük, hogy az urnák rendben le voltak zárva, azokat felbontottuk, az ellenőrző szelvények is a helyükön voltak, 5 darab szavazási irat érkezett, és az átadáshoz szükséges dokumentumok ennek megfelelően aláírhatóak.

Dr. Berta Zsolt OVI munkatárs

Tisztelt Bizottság! Elkészítettük az átvételi-átadási nyomtatványokat, illetőleg a jegyzőkönyveket. Körbeadnám a jegyzőkönyveket, összesen 6 aláírást szeretnék kérni majd mindenkitől.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

A jegyzőkönyv számára rögzítem, hogy a választási iratok átadása az illetékes Választási Bizottság vezetője részére megtörtént, és áttérhetünk a következő 2. napirendi pontra. Megkérem Jackli Tamás urat, hogy sorrendben ismertesse a beérkezett kérdéseket. Köszönöm.

II. Népszavazási kérdések és népi kezdeményezések elbírálása

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! A mai napra javasolunk hét népszavazási kezdeményezést megtárgyalni. Az elsőt egy magánszemély nyújtotta be, és a kérdés a következőképpen hangzik.

- 1. „Egyetért-e Ön azzal, hogy állami vagy önkormányzati pénzek elköltésekor a szállítói pályázatok elbírálása és a nyertes kiválasztása során átlátható módon, meghatározott időre (legalább egy év), az esetek számával arányosan biztosítanak előnyt olyan pályázóknak, amelyek ha korábbi pályázataik során korrupcióval szembesültek (pl. nyertes pályázó megbízási díjra vonatkozó visszaosztási kötelezettsége), akkor azzal kapcsolatban feljelentést tettek, bizonyítékot szolgáltatottak és terhelő bírósági döntés született?”*

Dr. Hunyadfalvi Ákos OVB tag

Előzetesen leszögezném, hogy a javaslatom a kérdés elutasítása, mégpedig egyértelműség hiányában. Ennek az érvrendszernek a tartalmi elemeit sokan sokszor elmondtuk. Itt sok újdonságot kitalálni nem lehet, itt a kérdés mikénti feltételénél a félreérthetlenség, egyértelműség, átláthatóság, a döntés az igen és a nem között könnyen legyen kiválasztható. Ezek egy része egy ilyen általános alapfeltételek, de ezen kívül több alkotmánybírói döntés is foglalkozik azzal, hogy önmagában az egyértelműségnek a követelményrendszerét további kritériumokkal is vizsgálja, illetve azoknak a megléte esetén lehet csak hitelesíteni. Ilyenek a kérdéssel kapcsolatos, már a döntés eredményeként, a kivitelezhetőség vagy kivitelezhetetlenség, annak a mikénti végrehajtásának a lehetősége, a következménye, a várt következmények kiszámíthatóságának a kérdése. Maga a kérdés, illetve a gondolat, amit a magánszemély felvet, abszolút aktuális, hiszen, ahol közpénzekről, állami pénzekről, közösségi önkormányzati pénzekről van szó, ott mindig felvetődik, illetve sajnos nagyon gyakran vetődik fel a tisztakezűségnek a kérdése. Ilyen területtel foglalkozó tanulmányok sorozata bizonyítja a kérdés jogosságát és aktualitását. A kérdés tulajdonképpen arra irányul a maga bonyolultságában, és a gondolat csapongó voltán keresztül, hogy van-e valami jogtechnika arra vonatkozóan, hogy aki közpénzeknek a korrupciós magatartásával történő befolyásolása eredményeként bizonyíthatóan helyzetbe kerül, annak a jogi sorsa hogy alakuljon. Ennek is két oldala van. Mi történjen azzal, aki ilyen információval rendelkezik, és ezt a hatóságok tudomására hozza. Az egyik előzmény, hogy milyen korábbi eseten keresztül találkozott ilyen élethelyzettel, erre az élethelyzetre mi volt az ő reakciója, annak a tapasztalatának lettek-e jogi, vagy akár büntetőjogi következményei vagy nem. Ezeket csak így gondolatként szemezgetve próbálom mondani az érzékelhetőség kedvéért, hogy a kérdésnek az összetettsége az milyen gondolatokat vet fel, és ezeknek a gondolatoknak a sokszínűsége zárja ki a végén az igennel, vagy a nemmel történő megválaszolásnak a

lehetőségét. Mint ahogy kérdés az is, hogy fő jelentési kötelezettség melyik oldalon keletkezett. Az volt a feljelentő, aki vesztegetett, és önmagára tett terhelő vallomást valamilyen ok miatt, itt is az életnek, és most megint konkrét ügyekre lehetne gondolni, számtalan és egy variációját látjuk, hogy a hatóságok jutottak az információ birtokába, azt felhasználva az aktív vesztegetőt helyzetbe hozva belekényszerítették őt abba, hogy terhelje be önmagát, és az önmagára tett terhelő vallomáson keresztül bukjon a másik oldal, egyes verzió. Kettes verzió az, hogy bizonyítékoknak a szolgáltatása fogalmilag, ez egy pontosan körülhatárolható fogalmat jelent-e? De milyen bizonyítékot? A bizonyíték az ezerféle lehet. Ez lehet terhelő bizonyíték, ezt később büntetőbírói ítéleteknek jogerősen meg kell állapítani, hogy erre bűnösséget lehetett alapozni, vagy nem lett az adott bizonyíték figyelembe véve a tényállás megállapításánál esetleg. De hasonló a fogalom tisztázatlanságát illetően például a „terhelő bírósági döntés született”. Tudjuk, hogy a büntetőeljárásban nincsenek terhelő bírósági döntések, ott vagy bűnösséget megállapító, vagy felmentő bírói ítéletek rendelkeznek. Röviden: a hitelesítésnek a megtagadására tennék indítványt. Aktuális a kérdés, de ez ilyen formában nem tehető fel igennel, vagy nemmel történő megválaszolásra.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Ákosnak köszönjük szépen az észrevételeit. Van-e bárkinek ehhez hozzáfűznivalója? Ha nincsen, akkor csak egy mondatban rögzítem, hogy nyilván azzal mindenki egyetért, hogy a korrupció ellen mindenféle úton-módon küzdeni kell, de mi a kérdés elbírálására vagyunk hivatottak. A kérdéssel kapcsolatban egyértelmű, hogy az jó pár alkérdésből áll, erre egészében így nem lehet igennel, vagy nemmel felelni, és a kérdésben túlmenően valóban vannak nehezen értelmezhető fogalmak és szókapcsolatok. Ez sajnálatos módon a kérdés hitelesítésének a megtagadása mellett szól a hivatkozott jogi érvek alapján. Kérdezem, hogy aki ennek megfelelően kíván dönten, az szavazzon. Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy 7 szavazattal egyhangúlag a kérdés hitelesítését az OVB megtagadta. Nézzük a következőt.

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! A következő kérdést szintén egy magánszemély nyújtotta be. Az aláírásgyűjtő ív a formai követelményeknek eleget tesz, és azon a következő kérdés található:

2. *„Egyetért-e Ön azzal, hogy a politikai pártok működésüket, választási kampányukat kizárólag tagdíjbevételeikből finanszírozzassák?”*

Dr. Pozsár-Szentmiklósv Zoltán OVB tag

Köszönöm szépen. Én röviden összegezve, arra tennék javaslatot, hogy ne hitelesítse az OVB ezt a népszavazásra feltett kérdést. Elsődlegesen azt vizsgálhatjuk, hogy érint-e alkotmányban megfogalmazott kizárt tárgykört a kérdés. Immár felmerül az, hogy a pártok azok jogosultak bizonyos körben költségvetési támogatásra, ilyen értelemben a költségvetés érintettsége az megállapítható. Hozzátennem azt, hogy nem minden párt kap költségvetési támogatást, ehhez feltételeknek kell megfelelni. Ezek tipikusan parlamenti pártok, illetve az 1% feletti pártok. Ilyen értelemben nem zár ki minden pártot a kérdés megfogalmazása. Komolyabb gondnak ítélem, hogy két részkérdést tartalmaz ez a megfogalmazás, önmagában a pártok működése, és a választási kampánynak a finanszírozása, az két külön kérdés. Azt például el tudom képzelni, hogy a pártok működése mondjuk, részesüljön bizonyos körben költségvetési támogatásban, és ettől függetlenül azt gondolom, hogy nem lenne akadálya annak, hogy önmagában a kampány-finanszírozásról népszavazási kérdés döntsön, de ilyen értelemben a kérdés megfogalmazása nem egyértelmű. Két részkérdést tartalmaz, külön-külön lehet igennel és nemmel válaszolni, ezért javaslom azt, hogy az OVB a kérdést ne hitelesítse. Köszönöm.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. További észrevételek, vélemények vannak-e? Úgy látom nem. Én csak annyit kapcsolódnék ehhez utóbbi részéhez az elhangzottaknak, hogy az emlékeim szerint több olyan alkotmányos jogi határozat is van, amely az említettek miatt valóban azt mondja, hogy ez két kérdés. Tehát itt két olyan különböző jellegű téma van - az egyik a működés, a másik a választási kampány -, amelyet nem lehet egy kérdés alá vonni. Ez egyértelmű. Ennek megfelelően mindkét érv szerepelhet a határozatunkban. Javaslom, hogy szavazzunk. Azt kérdezem, hogy ki az, aki a kérdés hitelesítésének a megtagadása mellett foglal állást? Köszönöm. Megállapítom, hogy 7 szavazattal egyhangúlag döntött így az Országos Választási Bizottság. Kérem a következőt.

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! A 3. kérdést szintén magánszemély nyújtotta be. Az aláírásgyűjtő ív megfelel a formai követelményeknek. Az íven a következő kérdés található:

- 3. „Egyetért-e Ön azzal, hogy a dolgozók jogait, többek közt a délutáni műszakpótlékot, fizetett szabadságot, a szakszervezetek jogait védő 2011. július 01-én hatályos 1992.évi XXII.törvény, a Munka törvénykönyve maradjon továbbra is érvényben?”*

Dr. Sasvári Róbert OVB elnökhelyettes

Itt is az egyértelműségi kérdést, ha vizsgáljuk, véleményem szerint azon nem megy át a kérdés. Tulajdonképpen, ahogy kezdődik, és maga a kérdés egy példalózó felsorolást tartalmaz, az írva, hogy a dolgozók jogait többek közt a délutáni műszakpótlékot, fizetett szabadságot, és a szakszervezetek jogait védő jogokat érinti. De - ezek szerint - maga a kérdező is úgy gondolja, hogy ezek csak példák, ezen kívül még a kérdések sora felmerülhet, hogy milyen jogokat érint a kérdés. Ezen felül biztos még van további egyértelműségi probléma is a kérdéssel, de szerintem csupán az egyértelműségi gondok miatt a kérdés hitelesítésének a megtagadását javaslom.

Szabó Miklós OVB tag

Köszönöm Elnök Úr! Ellentétben Róbert véleményével, én úgy gondolom, hogy ez a felsorolás ez egy nem önállóan értékelhető mellékmondat csupán. A szándék az teljesen egyértelmű, és azt hiszem, hogy akinek erre a kérdésre válaszolni kell, az is pontosan fogja érteni, hogy mire is irányul a kérdés. Nevezetesen arra, hogy a Munka Törvénykönyve, a régi változat az maradjon hatályban. Ennél az egyszerű oknál fogva, én a hitelesítés mellett voksolok. Köszönöm.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Ha megnézzük a kérdést, akkor úgy kezdődik, hogy a dolgozók jogait kívánja védeni a kérdés, és ezt követően a „többek közt” után van egy felsorolás. A „többek közt” ez nem egy taxatív felsorolás, hanem ide még bármi más is beletartozhat, illetve tartozik is, ami a Munka Törvénykönyvébe egyébként benne van. Eleve kérdés, hogy a kérdésfeltevő is a teljes Munka Törvénykönyvét kívánja-e bebetonozni, és azt védeni, vagy pedig csak ezeket a dolgokat. Ezen túlmenően az a véleményem még, hogy az átlagos állampolgároktól nem igazán várható el, hogy a Munka Törvénykönyvének a 2011. július 1-jén hatályos rendelkezéseit - akárcsak az itt megjelölt jogintézményeket is - pontosan ismerjék. Ezt a munkajogászokon kívül jogszerűen senki sem ismeri. Ennek megfelelően a kérdés szerintem nem egyértelmű, több alkérdésből áll, ezek miatt nem látom hitelesíthetőnek a kérdést. Parancsolj András.

Dr. Litresits András OVB tag

Elnök Úrral vitatkozván, Miklóssal egyetértvén, én támogatom a kérdést. Határeset ez a kérdésmegfogalmazás. Aláhúznám amire Miklós rávilágította a figyelmünket, a figyelmemet, hogy ennek a mondatnak az értelme, vagy tárgya az, hogy a 2011. július 1-jén hatályos Munka Törvénykönyve maradjon továbbra is érvényben. Nyilván az, hogy továbbra is érvényben, jogászként tudjuk, hogy ez nem egy praktikus, helyes terminológiai használat, de hát a lényegét azt lehet érteni. Ha a kettős állampolgárságra vonatkozó kérdést - ami egy többsoros jogszabályi citálás - egyértelműnek tekintette az Alkotmánybíróság, akkor ezt nem látom problémásnak. Több ügynél elmondtuk, hogy kampányfeladat a választópolgárok fejében rendet és tisztánlátást teremteni, amennyire lehetséges a kérdés vonatkozásában. De a leglényegesebb érve az, amit a Miklós is mondott, hogy a kérdés lényegi mire vonatkozik, tehát, hogy ez a 2011. július 11-jai hatályos Munka Törvénykönyve legyen továbbra is érvényben.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. A kérdés alapján az is felvethető, hogy az érvényben, ott a végén az nyilvánvalóan nem helytálló. Ezen túlmenően szerintem az is részben ellentétben egymással a kérdésben, hogy a dolgozók jogait, majd azt követően a példálózó jelleggel úgy veszi, minthogyha a dolgozók joga és a szakszervezetek jogai egybeesnének, vagy egymást jószerivel átvennék. Nyilván, hogy a dolgozók jogait érintik a szakszervezeti jogosítványok, de azért ez sem egyértelmű számomra. Róbert kíván még szólni, másvalaki? Aztán pedig Zoltán.

Dr. Sasvári Róbert OVB elnökhelyettes

Még azt tenném hozzá, hogy most ez alapján a kérdés alapján, ha egy sikeres népszavazás jönne létre, tehát, hogy mondjuk az igen szavazatok többsége, milyen jogalkotást kellene végeznie a jogalkotó szervnek. Nem egyértelmű az sem, hogy mi lenne a feladata, tehát az, hogy a dolgozók jogait, most a teljes Munka Törvénykönyvének a hatályban tartása, vagy pedig a példálózó felsorolásban említett jogokat védő paragrafusoknak a módosítása jelentené.

Dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán OVB tag

Köszönöm. Egyetértek Miklóssal és Andrással is abban, hogy a kérdést a választópolgár értheti. Azzal nem értek egyet, hogy határeset az egyértelműség tekintetében. Arra hívnám fel a figyelmet, hogy a magyar jog, a magyar alkotmányos szabályozás, mondjuk teljes jogszabály népszavazás útján való támogatásáról igazából a megerősítő népszavazás intézményével tud rendelkezni, vagy ez szolgálja fel ezt a célt. Az Országgyűlés a saját döntése alapján elrendelheti egy már elfogadott, ki nem hirdetett törvénynek az ilyen típusú megerősítését. Olyankor egyértelmű a kérdés tétje, a választópolgárok dönthetnek arról, hogy a törvény az léphet-e hatályba ilyen módon, vagy sem. Ha ez utólag merül fel, egy teljes jogszabály adott időállapotban való hatályban tartása a kérdés, azt gondolom, hogy itt már önmagában nem ennyire egyszerű az egyértelműség kérdése. A jogalkotó persze el tudja dönteni azt, hogy mit jelent a hatályban tartás, még ha érvényességről is szól a kérdés, de a választópolgár nem biztos, hogy a Munka Törvénykönyvnek teljesen szerteágazó szabályrendszere alapján, ahol egyaránt szerepelnek munkavállalói és munkáltatói jogok, kötelezettségek is szép számmal, ezek egy részével egyetérthet, más részével pedig nem, el tudja azt dönteni, hogy a voksával akkor most a teljes jogszabály tekintetében ő mit támogat és mit nem. Elképzelhető az, hogy az Mt. bizonyos részeit jónak tartja, más részeket pedig nem. Azt is tudjuk, hogy a népszavazási döntés ilyen módon három évig lenne kötelező az Országgyűlésre, de ha a választópolgár, mondjuk ezt időben tervezni ennél jobban tudja,

akkor megint csak azt gondolom, hogy az egyértelműség az legalábbis kérdéses. Tehát azt gondolom, hogy nem szólnak kizárólagos érvek az egyik álláspont mellett sem, de a jogintézmény alkotmányos rendszere a betudott hely alapján azt mondom, hogy ilyen formában, ilyen megfogalmazással ez a nem egyértelmű felé billenti a mérleget az én szakmai álláspontom szerint. Köszönöm szépen.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. Kíván-e még valaki szólni? Ha nem, akkor szavaznánk. Úgy teszem fel a kérdést első körben, hogy ki az, aki a kérdés hitelesítését támogatja? 2 szavazat. Ki az, aki a megtagadás mellett foglal állást? Megállapítom, hogy 5:2 arányban a kérdés hitelesítését az Országos Választási Bizottság megtagadta. A határozat indoklásában elsősorban az állampolgári egyértelműség hiányára helyeznénk a hangsúlyt. Köszönöm szépen. Nézzük a következőt.

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! A következő népszavazási kezdeményezés egyben 162 db kérdést rejt maga mögött. Tekintettel arra, hogy a bizottság tagjainak ezt szkennelt formában kiküldtük, ezért az anyagba nem másoltuk, de a kísérő levelet, illetve egy alkotmánybírói döntést mellékelünk az anyagba. Ez a 18/2008. alkotmánybírói határozat. Mielőtt a kérdések ismertetésre kerülnének, a Tisztelt Bizottságnak el kell döntenie, hogy a 162 db kérdés elbírálását hogyan tervezi.

4. K. K. 162 db kérdése

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Nem tudom, hogy mindenkinek sikerült-e részben a kérdéseket áttekinteni, de mindenképp én azt kérdezem, hogy mindenki átolvasta-e a kérdéseket kísérő kézzel írott levelet? Ez viszonylag jól olvasható. A lényegét abban látom, hogy a kérdésfeltevőt, részben sérelmezve a korábbi elutasító határozatainkat, ezúton benyújt 162 db kérdést azzal, hogy remélhetőleg ezek egy részét már jóvá fogjuk hagyni, mert ezeket a kérdéseket Ő jól átgondolta. Ezt követően kilátásba helyezi azt, hogy amennyiben ezeket a kérdéseket is elutasítanánk, akkor ezt követő körben 1000 db kérdést kíván benyújtani hitelesítésre az Országos Választási Bizottság elé. Ezt megteheti természetesen. Én igyekeztem készülni ebből az alkotmányos határozatból, ami itt az anyaghoz csatolásra került, amennyiben egyetértetek velem, és nem akar előttem szólni senki, akkor én erről mondanék pár gondolatot. Az alkotmánybírói határozat alaphelyzetben arról szól, hogy egy hitelesített ívet az érintettek, kezdeményezők nem vették át, nem gyűjtöttek aláírást, viszont a kérdést vissza kívánták vonni, és újból ugyanezt a kérdést az Országos Választási Bizottság elé terjesztették. A Bizottság akkor már ezt a kérdést elutasította, mondván, hogy az aláírásgyűjtés időszakában lettünk volna még ekkor, és egyébként pedig visszavonni ezt már ekkor nem lehet. Ezt követően a kérelmezők beadványa alapján az Alkotmánybírói Hatóság elé került az ügy. Az Alkotmánybírói Határozatában kitért arra, hogy a népszavazás jogintézménye, az ezzel kapcsolatos joggyakorlat, a benyújtott kérdések, akár a kezdetektől hogyan alakultak. Leírja részletesen, hogy a 2000. évek elején 10-20-30 kérdést nyújtottak be évente a kezdeményezők, ezt követően 2005-2006 körül ezek fokozatosan nőttek, majd egy idő után évi több százra duzzadtak fel esetenként oly módon, hogy egyesek tucatjával jószerivel 100 számra nyújtottak be részben komolytalan kérdéseket is. Ezzel összefüggésben írja le azt az Alkotmánybírói Hatóság, hogy ezzel kapcsolatban vizsgálendő az a kérdés, hogy az ilyen fajta kérdésfeltevés megfelelő-e annak, amit az Alkotmány és a népszavazási törvény is előír, nevezetesen, hogy a népszavazás jogintézménye az mire irányulna, az milyen szerepet tölt be az alkotmányos

intézményrendszerben. Ezt két oldalról közelíti meg az Alkotmánybíróság. A joggal való visszaélés tilalma, ami általános jogelv, nagyon sok jogágban meggyökeresedett, abból vezették le a rendeltetésellenes joggyakorlás tilalmát, és a jóhiszemű joggyakorlás kötelezettségét. Ezeket a jogelveket a Ve. 3. §-a is tartalmazza, és ezekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt állapítja meg, hogy a népszavazás jogintézményére is ezek a jogelvek irányadók, márpedig a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás jogelveinek nem felel meg az ilyenfajta joggyakorlat, amelyet egyes választópolgárok, részben ezzel a jogintézménnyel visszaélve gyakorolnak. Az én álláspontom szerint most is nagyjából is ez a helyzet, 162 db kérdést benyújtani kézzel írott, stencilezett lapokra, nyilvánvalóan enyhén szólva problémás, egyrészt azzal, hogy ezzel nyilván milyen munkaterhet zúdit akár az Országos Választási Bizottságra, akár az Alkotmánybíróságra, amennyiben ezeket tételesen, és darabjában érdemben megvizsgálják, és döntenék ezekben. Azzal együtt, hogy a kérdések jelentős részével összefüggésben komolyan felvethető az is, hogy ezek megfelelő komolyságúnak minősülnek-e, olyannak minősülnek-e, amelyekről egyáltalán népszavazást lenne érdemes tartani, figyelemmel például a vonatkozó törvények és jogszabályok preambuluma, amely arról rendelkezik, hogy az állami életben, illetve egyáltalán a társadalom számára jelentős kérdésekben lehet népszavazást tartani, hiszen a jogintézmény súlya ezt megköveteli. Ennek megfelelően én a magam részéről ezeket a gondolatokat szerettem volna előrebozsítani, hogy ezek meggondolása mentén próbáljuk ezt az ügyet megoldani, és ezzel foglalkozni.

Dr. Litresits András OVB tag

Köszönöm szépen. Röviden csatlakoznék Elnök Úrhoz, és idéznék néhány mondatot a 18/2008. alkotmánybírósági határozat 12. oldal 4. bekezdéséből: „Annak a választópolgárnak, aki úgy dönt, hogy országos népszavazás kezdeményezése érdekében aláírásgyűjtési eljárást indít el a népszavazás rendeltetésének megfelelően, az elérni kívánt országgyűlési döntést szem előtt tartva kell a kérdését megfogalmaznia. Közjogi értelemben ezért nem tekinthető rendeltetészerű joggyakorlásnak az olyan kezdeményezői magatartás, amely ugyanabban a tárgykörben egymást rövid időszakon belül követő újabb és újabb népszavazásra bocsátandó kérdések hitelesítésére irányul.” Nyilván itt analógiát kell alkalmazni jelen ügyben. Egyetérttek az Elnök Úr által elmondottakkal.

Szabó Miklós OVB tag

Köszönöm Elnök Úr! Én is csatlakoznék az előttem szólókhhoz annyi kiegészítésként, hogy végigolvastam mindegyik kérdést, és több olyan kérdést találtam, amelyiknél időben, sorrendben feltett kérdés később megismétlődik egy magasabb sorszám alatt, hogy így fejezzem ki magam, ha nem is teljes egészében, de mondjuk úgy, hogy a párhuzamosan az előbb feltett kérdésre, és itt akkor már az egyértelműségi kérdés is felvethető. Én úgy vélem, hogy ez nem méltó magatartás a jogintézményhez képest. Ezért én is a kérdéssorozat elutasítása mellett fogok szavazni. Köszönöm.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. További hozzászólások? Én tulajdonképpen, hogyha még egy mondat erejéig magamhoz ragadhatom a szót, én arra tennék javaslatot, hogy hozzunk határozatot az ügyben, amellyel biztosítjuk az Alkotmánybírósághoz fordulás lehetőségét.

Dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán OVB tag

Köszönöm. Nehéz helyzetben vagyok, mert egyetérttek minden elhangzott szemponttal, viszont ismeritek az álláspontomat. Az alkotmánybírósági döntést értelmezve, gondolom, hogy ezek helytálló érvek, ez teljesen összhangban van a népszavazási jogintézmények alkotmányos funkciójával, hogy vizsgáljuk azt, hogy összességében ez eleget tesz mondjuk-e

a kezdeményező szándékának a követelményeinek, de azt hangsúlyoznám, még az Alkotmánybíróság sem megy el odáig, hogy azt mondja, hogy mondjuk eltekinthetünk attól, hogy érdemi döntést hozunk az egyes ügyekben. Ez lehet mondjuk az elutasítás egyik indoka, ez szerepel a döntés utolsó előtti bekezdésében, egyébként az Alkotmánybíróság ez alapján hagyja helyben az OVB elutasító döntéseit, mivel van egy visszaélészerű joggyakorlás. De az is része ennek a határozati indokolásnak, hogy az OVB, illetve az Alkotmánybíróság esetről-esetre a konkrét ügy összes körülményeinek mérlegelése alapján állapíthatja meg azokat a választópolgári magatartásokat, amelyek kimerítik ezt a fajta nem alkotmányos funkció-konform magatartást. Azt gondolom, hogy a csomagban történő szavazás, az mindenképpen jogállamibb megoldás, mint a levélben történő válaszadás, mert ilyenkor azért van jogorvoslat, de ez sem lehet érdemi, hogyha nem tudjuk esetenként megnézni azt, hogy milyen érvek szólnak egyik vagy másik kérdés hitelesítése ellen, vagy mellett. Nem látok jogalkalmazói lehetőséget, ami megengedné azt számunkra, hogy csomagban szavazzunk ezekről a kérdésekről. Bízom abban, hogy lesz erre egy jogalkotói lépés, mert ez így valóban nem működik, de nem látok erre jogszabályi alapot, sajnos. Köszönöm.

Dr. Litresits András OVB tag

Nagyon röviden reagálnék Zoltánra. Kétségtelen, hogy vannak elemek a felvetésedben, amelyek megfontolást igényelnek. Hangsúlyozni szeretném, hogy az ténykérdés, hogy ez egyetlenegy kedves választópolgártól érkezett, ez a csomag. Ha 162 ember adta volna be ezeket a kérdéseket, akkor azt mondom, hogy nyilván mindegyik embernek biztosítani kell itt a jogorvoslati lehetőséget, bár hozzáteszem, hogy én a választási eljárást azért szeretem nagyon, mert jogorvoslattal bárki élhet. Van egy kérdés, ezt látjuk, ha valakinek nem tetszik az Interneten, nem tetszik hozzá a döntés, élhet a jogorvoslattal, nincs ilyen legitimációs megkötése ebben a jogorvoslati fórumban. Az, amit Elnök Úr is idézett a levélből, hogy „legközelebb 1000 darab kérdést adok be elutasítás esetén”, szóval ez a választópolgári hozzáállás azért az, azt gondolom, hogy méltatlan ehhez az intézményhez, és ha nem szeretnék cinikusnak tűnni, de az Elnök Úr által felvetett technikai javaslat azon túlmenően, hogy környezetvédelmi pozitív hatása is van, hogy egy határozatot küldünk, még eleget is teszünk egyúttal bizonyos értelemben, igaz, hogy kicsit Mátyás királyi módszerrel a beadványozó kérésének is, hiszen az is szerepel a levélben, hogy „a kérdésenkénti határozatot ne 162 ajánlott levélben adják nekem postára, mert akkor ennyiszor kell a postásnak aláírnom ezt”. Köszönöm - aláhúzva. Tehát ezzel még ez a kérés is megvalósul.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Úgy tenném fel szavazásra a kérdést, hogy az általam megfogalmazott javaslat szerint egy határozattal elbírálva, az általam és a kollegák által felhozott érvek alapján a kérdések hitelesítését megtagadjuk, és természetesen biztosítjuk egyben az Alkotmánybírósághoz fordulás lehetőségét is, amely eljárásban akkor az Alkotmánybíróság meg tudja ítélni azt, hogy itt erre az eljárásra lehetőségünk volt-e vagy sem, jól jártunk-e el vagy sem, és külön határozatot kellett volna-e hoznunk, vagy sem. Megjegyzem, hogy a joggyakorlat alapján, mi akár egy levéllel kapcsolatban is megkísérelhető lett volna valamiféle jogorvoslat elindítása, de ilyenre tudomásom szerint nem nagyon került sor, ennél komolytalanabb kérdések esetén természetesen. Aki a megfogalmazottakat támogatja, kérem, az szavazzon. Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy 6:1 arányban a határozatot fentieknek megfelelően meghoztuk. Köszönöm a döntést. Nézzük a következő kérdést.

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! Az 5. kezdeményezést két magánszemély nyújtotta be, ez népi kezdeményezés, nem népszavazási kérdés. Az aláírásgyűjtő íven a következő szerepel:

5. ***„Kezdeményezzük: az Országgyűlés tárgyalja meg, hogy a 70. életévét betöltött választópolgár választójogának gyakorlását közjegyzői okiratban nagykorú cselekvőképes gyermekére átruházhassa.”***

Tájékoztatom a Tisztelt Bizottságot, hogy ez már másodszor szerepel a Bizottság előtt. Első alkalommal május elején a 45/2011. számú határozatával az OVB a népi kezdeményezést elutasította. A jogorvoslat folytán az Alkotmánybíróság 79/2011. számú határozatával úgy döntött, hogy az OVB érvei nem helyesek, ezért új eljárásra utasította az Országos Választási Bizottságot. Az Alkotmánybíróság döntése is megtalálható az anyagban.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. Itt az Alkotmánybíróság azt az álláspontot fogadta el, hogy ez a kérdés nyilván népi kezdeményezésként hitelesíthető. Kérdezem, hogy kinek van észrevétele, véleménye az ügyről? Szavazhatunk? Ennek megfelelően az alkotmánybírósági határozatot figyelembe véve a dolgot úgy közelítenénk meg, hogy a kérdést az OVB hitelesíti. Ki az, aki így dönt? Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy 7 szavazattal a kérdést az OVB hitelesítette egyhangú határozattal. Köszönöm szépen.

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! A 6. kérdést magánszemély nyújtotta be, népszavazási kezdeményezés. Az íven a következő kérdés található.

6. ***„Egyetért-e Ön azzal, hogy minden magyar állampolgár egyéni jövedelme évenkénti bontásban, elektronikus úton, nyilvánosan hozzáférhető adat legyen Magyarországon?”***

Az ív a formai követelményeknek megfelel.

Dr. Bozsóki Éva OVB tag

Én a végéről kezdeném. A kérdés hitelesítésének a megtagadását javasolom az alábbi indokaim alapján. A kérdés úgy szólt, hogy minden magyar állampolgár egyéni jövedelme évenkénti bontásban hozzáférhető legyen a kezdeményező kérdése alapján. A személyes adatok védelméről az Alkotmány egyértelműen rendelkezik, tehát mindenkinek joga van a személyes adatainak a védelméhez, tehát ahhoz is, hogy a jövedelme az a saját maga számára legyen biztosított, és másoknak ehhez hozzáférhetősége ne lehessen. A személyes adatok védelmének garanciája az a törvény, amely ennek a jognak az érvényesülését ellenőrzi. Az 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról egyértelműen leírja, hogy ennek a törvénynek az a célja, hogy a személyes adatával mindenki maga rendelkezessen. Ez is nyilvánvalóan magába foglalja azt, hogy ezzel ne rendelkezessen más, akár még információszerzés céljából sem. Ez alól kivétel csak meghatározott adatfajtára lehet alkalmazni, mások jövedelme az ebbe a kategóriába semmiképpen sem tartozik bele. Kimásoltam a törvényből a személyes adatnak a kategóriáját is, tehát amit az illető személy kérdésként feltett, az megítélésem szerint ebbe a személyes adatkategóriába abszolút módon belet. Az adatkezelés, amely a személyes adatokat és azok védelmét tartalmazza, tehát ez taxatíve felsorolja, hogy a személyes adat mikor kezelhető, ha ahhoz az érintett személy hozzájárul, vagy a törvény azt elrendeli. Közérdekből elrendelheti a törvény - ez a (4) bekezdésben van -, a személyes adatok nyilvánosságra hozatalát, de a kérdező által feltett kérdés az nyilvánvalóan nem ezt szeretné törvénybe iktatni. Az semmiképpen nem lehet közérdek, hogy magyar állampolgároknak Interneten hozzáférhető

legyen ez az egyik legszemélyesebb adata. Összefoglalva, álláspontom az, hogy ez a feltett kérdés nem hitelesíthető, mivel ez ellentétes az Alkotmány 59. § (1) bekezdésével, mert a személyes adatok védelméhez való jogot sértené. Álláspontom szerint burkolt alkotmánymódosításra irányul ez a kérdés, ez pedig tiltott tárgykör kategóriájába tartozik.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. Hivatkozhatunk ennek megfelelően a hatályos Alkotmányra azzal, hogy egyébként az Alaptörvény is hasonló rendelkezéseket tartalmaz. Kérdezem, hogy van-e valakinek ellenvéleménye, más érve? A határozatunk szerint a kérdés hitelesítését megtagadjuk. Kérdezem, hogy ki az, aki támogatja ezt az elképzelést? Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy 7 szavazattal így döntöttünk. Nézzük az utolsó kérdést. Köszönöm.

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! Az utolsó népszavazási kérdést szintén magánszemély nyújtotta be. Az ív a formai követelményeknek eleget tesz, és azon a következő kérdés található.

- 7. „Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarország megtagadja a további kamatfizetést azon hitelei után, amely hitel tőkeösszegét már visszafizette, továbbá legalább a tőkeösszeggel egyező kamatot már megfizetett az adott hitel után?”*

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. Kérdezem, hogy kinek van ezzel kapcsolatosan észrevétele a kérdésről, mi a véleménye az OVB tisztelt tagjainak? Ha nincsen, akkor első körben egy pár gondolatot elmondanék, csak valóban vitaindítónak. Az első megközelítésem az, hogy az Alkotmány egyes paragrafusait vizsgálva felvethető az a kérdés, hogy ezeknek a kérdés mennyiben felel meg. Hivatkoznék első körben az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésére, amely azt mondja, hogy a költségvetésről nem lehet népszavazást tartani. Nyilvánvaló, hogy a költségvetést a hitelek visszafizetésével kapcsolatos kérdések jelentős mértékben érintik, hiszen ezek több vonatkozásban is rendkívül komoly nagyságrendű összegek, amelyek a költségvetés részét képezik. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés b) pontja szerint hatályos nemzetközi szerződésben levő kötelezettségekről nem lehet népszavazást tartani. Felvetődik itt a kérdés, hogy ezek egy része nemzetközi kötelezettség alapján fennálló kamatfizetés, gondolok itt például az IMF vagy hasonló nemzetközi intézményektől felvett kölcsönökre, hitelekre, amelyek nemzetközi szerződésből származnak. Ez ügyben lehet-e népszavazást tartani, ez megint csak egy komoly aggály a kérdéssel kapcsolatban. Felvethető az Alkotmány 9. § (1) bekezdésének kérdése, amely a magántulajdon védelméről rendelkezik. További megfontolást igényel az, hogy a kérdés egyértelműnek minősül-e, vagy sem, milyen tételekre vonatkozik ez valójában, milyen hitelekből, kölcsönökből származó követelésekkel kapcsolatban teszi fel a kérdező ezt a kérdést. Ennek a felleltározása jó pár tételből áll, és meglehetősen sokszínű. A kérdés egyértelmű abból a szempontból, hogy első körben a megfogalmazás azt tartalmazza, hogy amennyiben ne legyen további kamatfizetés, amennyiben ennek a tőkeösszege már visszafizetésre került, majd egy további kitételben azt tartalmazza, hogy továbbá legalább a tőkeösszeggel egyező kamatot már megfizette az adott hitel után, tehát itt egy kettős feltételrendszer óhajt szabni a kérdező a kérdés kapcsán. Összességében szerintem az is vizsgálendő, hogy valóban a kérdés teljesen egyértelmű-e vagy sem, várnám a kollegák észrevételeit. Köszönöm.

Dr. Litresits András OVB tag

Köszönöm szépen. Visszafelé mondván, ahogy Elnök Úr kifejtette érveit. Egyetértek, ez hogy a már megfizette, továbbá legalább ez felveti, hogy két alkérdés is szerepel ebben a

kérdésben, tehát egyértelműség. Az egyik leghangsúlyosabb talán az a tiltott tárgyköre a nemzetközi szerződések, illetve a költségvetési tétel vonatkozásában, és ad absurdum majd Kína is, meg Szaúd-Arábia is mint esetlegesen leendő hitelezők is furcsán néznének, ha csak tőkeösszeget kívánna Magyarország visszafizetni. Megjegyzem, a kérdés lényege érthető, csak hát ilyen hiteleknél még vannak kezelési költségek is, meg egyebek is, de ez nyilván nem indok az elutasítás mellett, hanem a tiltott tárgykör és az egyértelműség hiánya. Köszönöm.

Dr. Pozsár-Szentmiklós Zoltán OVB tag

Köszönöm szépen. Az érvekkel egyetértek, annyit én is hangsúlyoznék, hogy nem valamennyi hitelező kötött velünk nemzetközi szerződést, ez nyilván vagy nemzetközi szervezet, vagy pedig állam lehet, a hitelezők más része, más köre pedig vagy jogi személy, vagy pedig magánszemély. Pont ezért a hitel fogalma sem egyértelmű a kérdésben, hogy egészen pontosan milyen hitelekre gondolunk. Ezt érdemes a döntésben, az indokolásban árnyalni, ha erre az alkotmányhelyre kívánunk hivatkozni. Köszönöm.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönöm szépen. Csak még egy pontosítás. Az sem egyértelmű számomra, hogy „Magyarország megtagadja”, és azon hitelei után, tehát ez a megfogalmazás-kérdés számomra, hogy egyértelmű-e, hogy itt valóban milyen körre kéne gondolni, amikre ez a kérdés vonatkozik. Kíván-e még valaki ehhez hozzáfűzni bármit is? Ha nem, akkor támogató érv nem hangzott el, ennek megfelelően úgy teszem fel szavazásra a kérdést, hogy ki az, aki a kérdés hitelesítésének a megtagadása mellett foglal állást? Köszönöm szépen. Egyhangú a döntés. Az egyértelműség a nemzetközi szerződésbe való ütközésnek a lehetősége, ezen túlmenően menjünk még tovább, vagy ez akkor így elég? Költségvetés, esetleges érintettség. Ezt a határozatot is egyhangúlag meghoztuk. Nézzük az egyebek napirendi pontot.

III. Egyebek

Képviselői mandátum megüresedése és betöltése az Országos Cigány Önkormányzatban

Dr. Jackli Tamás OVI tag

Tisztelt Bizottság! Az egyebek napirendi pontban egy ügyet hoztunk be, illetve egy ügyben kellene döntenie a bizottságnak - ez egy kisebbségi mandátum ügye. A múlt hét folyamán az Országos Cigány Önkormányzat Ügyrendi Bizottságának egyik tagjától kaptunk egy levelet, melyben tájékoztatta az Országos Választási Iroda vezetőjét, hogy az egyik önkormányzati tag képviselői mandátuma – álláspontja szerint - megszűnt, mert a választójog speciális feltételének adott személy nem tud eleget tenni, mivel a települési önkormányzat, ahol a mandátumát betöltötte megszűnt, és így elvesztette választójogát. Az adott személy Agócs János, aki a Foktői Cigány Kisebbségi Önkormányzatnak volt a tagja, ott választották meg 2010 októberében. A beküldött e-mail alapján megkerestük a Foktői Helyi Választási Irodát, hogy adjanak tájékoztatást mi a jogi helyzet. Ennek megfelelően ők elküldték az 1/Ö/2011. sz. HVB határozatot, mely egyrészt két lemondást rögzített, és ennek jogkövetkezményét, hogy mivel az ottani képviselő-testület létszáma a határozatképesség alá csökkent, és további jelölt nincsen, aki betölthetné a mandátumot, ezért a Foktői Kisebbségi Önkormányzat megszűnt. Ezt a határozatukat 2011. augusztus 11-én hozták. Bár a határozat másolati példányán ezzel ellentétes feljegyzések is találhatóak, de a jogszabályból egyértelműen következik, hogy a határozat meghozatalát követő két nap múlva, tehát augusztus 13-án jogerőssé vált. Ezt követően megkerestük egyrészt a Közigazgatási- és Elektronikus Közszolgáltatások Központi

Hivatalát, másrészt Kazincbarcika város jegyzőjét, illetve aljegyzőjét, hogy a soron következő jelölt, Nagy Elemér Ő választójoggal, illetve települési kisebbségi képviselő-testületi tagsággal rendelkezik-e. Ezekre pozitív választ kaptunk, így a mandátum kiadásának nincsen akadálya, amennyiben megállapítja az Országos Választási Bizottság, hogy az eddig elhangzottak, illetve az iratok alapján megállapítható, hogy Agócs János mandátuma az Országos Választási Önkormányzatban is megszűnt, hasonlóan a települési mandátumához. Ha megszűnt a települési képviselői mandátuma, akkor a törvény erejénél fogva, abban a pillanatban megszűnt az Országos Önkormányzatban lévő mandátuma is augusztus 13-án a határozat jogerőre emelkedésekor. Ennek tulajdonképpen most csak a rögzítése történik az OVB határozatban amennyiben a Tisztelt Bizottság így dönt. Erre való tekintettel viszont a jelölőszervezet – mert szeptember 12-ig jelölhetett volna képviselőt a listáról - a 30 napos határidővel nem tudott élni, ezért nem található a jelölőszervezet részéről ilyen, hogy a listáján megmaradt jelöltek közül kit kíván jelölni, és ezért a soron következő jelöltre, Nagy Elemérré kértük meg az adatokat, hogy választójoggal rendelkezik-e. Megjegyzem egyébként, hogy sem a jelölőszervezet, sem az Országos Önkormányzat részéről hivatalos értesítést nem kaptunk. Ennek okát nem tudjuk, de mivel dokumentumok állnak arra rendelkezésre, hogy a választójogát az adott személy – álláspontunk szerint - elvesztette, ezért mindenképpen szükségesnek tartottuk a Tisztelt Bizottság elé terjeszteni az ügyet, hogy meghozhassa a döntését ebben a mandátum kérdésben.

Dr. Bordás Vilmos OVB elnök

Köszönjük szépen. Megértettük. Van-e valakinek kérdése, észrevétele az elhangzottak kapcsán még a határozathozatal előtt? Ha nincsen, akkor határoznánk. A határozatunknak két lényegi része van. Az egyik, megállapítjuk, hogy Agócs Jánosnak, a Magyarországi Cigányok Országos Fóruma jelölőszervezet listájáról szerzett mandátuma 2011. augusztus 13-án megszűnt, ennek megfelelően az Országos Cigány Önkormányzatban betöltött mandátuma is megszűnt, és a helyére pedig Nagy Elemére részére a mandátumot kiadjuk, aki a listán a következő jelölt. A határozat-tervezet itt egyébként rendelkezésre áll. Aki ezzel a határozattal egyetért, kérem, szavazzon. Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy 7 igen szavazattal egyhangúlag ezt a határozatot az OVB elfogadta. Más dolgunk nem lévén, megköszönöm mindenkinek a munkáját, és köszönöm szépen a részvételt. Az OVB ülését ezzel bezárom.

k.m.f.

**dr. Bordás Vilmos s. k.
elnök**